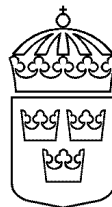

Riksdagens protokoll 1995/96:96

Tisdagen den 21 maj

Protokoll
1995/96:96

Kl. 14.00 – 15.35

1 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Ingegerd Sahlström* (s) avsagt sig uppdraget att vara ledamot i Utrikesnämnden.

Kammaren biföll denna avsägelse.

2 § Anmälan om kompletteringsval till Utrikesnämnden

Talmannen meddelade att på grund av uppkommen vakans hade Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält *Britt Bohlin* (s) som ledamot i Utrikesnämnden efter *Ingegerd Sahlström*.

Talmannen förklarade vald till

ledamot i Utrikesnämnden

Britt Bohlin (s)

3 § Meddelande om information från regeringen

Talmannen meddelade att efter frågestunden *torsdagen den 30 maj ca kl. 15.15* skulle statsminister Göran Persson lämna information om Östersjömötet i Visby.

4 § Svar på interpellation 1995/96:203 om kostnader för jordskred

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Elizabeth Nyström har frågat mig om regeringen avser skapa ett konto för kostnader i samband med skred inom våra inre vattenvägar.

Skred i de inre vattenvägarna sker sällan. När det händer sker det oftast i Göta älv-dalen. Orsaken till att skreden uppkommer är flera. Först och främst inverkar de naturgivna förutsättningarna; älven eroderar stränderna samtidigt som marken i dalgången har en mycket låg bärighet. I viss mån påverkar mänskliga aktiviteter som fartygstrafiken

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

i älven, men också anläggningarna på land kan påverka var och när skreden uppkommer.

Jag vill framhålla att ansvariga parter så långt möjligt arbetar för att minska risken för skred. Förutom att kommunerna, länsstyrelserna och trafikverken tar sådana hänsyn finns en särskild expertmyndighet, Statens geotekniska institut, som har till uppgift att bedriva forskning, utföra särskilda utredningar och kontrollera det aktuella läget vad gäller risken för skred. Vidare har Statens räddningsverk medel för förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor. Under budgetåret 1994/95 utbetalade det 25 miljoner kronor till 18 kommuner. Av detta har 19 miljoner kronor gått till skredförebyggande åtgärder.

När skred väl uppkommer kan det bli aktuellt med återställningsarbeten. Vissa återställningsarbeten måste göras för att olika aktiviteter skall kunna fortgå, exempelvis att älven skall kunna utnyttjas för fartygstrafik. Det är naturligt att de som är ansvariga för dessa verksamheter så långt möjligt också bär kostnaderna för sådana åtgärder.

Andra återställningsarbeten måste göras för att sanera den skada som skett eller för att förhindra fortsatta skred på platsen. Det kan också vara fråga om mer akuta åtgärder. Eftersom dessa kostnader i högsta grad är oförutsedda finns det inte medel avsatta för att täcka dem.

Regeringen har inte någon avsikt att skapa ett konto för återställningsarbeten efter skred i inre vattendrag. Riksdagen beslutade våren 1995 att införa ett tak för statens utgifter. Detta innebär att det fr.o.m. 1997 års budget inte finns möjlighet att skapa anslag för utgifter som inte kan preciseras i förväg.

Kostnader som uppkommer genom katastrofer och liknande kan hanteras under ett pågående budgetår genom att en kredit skapas för sådana utgifter efter ett bemyndigande från riksdagen. Dessa kostnader får därefter fördelas på ordinarie anslag i budgeten för nästkommande år. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen i denna fråga.

Anf. 2 ELIZABETH NYSTRÖM (m)

Fru talman! Inledningsvis vill jag tacka kommunikationsminister Ines Uusmann för svaret. Det är inte det svar som jag hade hoppats på.

I min interpellation har jag pekat på problem som uppstod vid jordskredet vid Agnesberg. Det kan inte vara rimligt att olika statliga verk, kommuner osv. i nästan tre år skall strida om vem som skall bestrida de uppkomna kostnaderna.

Skred i de inre vattendragen sker sällan, som kommunikationsministern mycket riktigt pekar på i svaret, men det är inget skäl till att en fond inte skall finnas för ändamålet. Sjöfartsverket är ju ett självfinansierat verk, förutom de 60 miljoner man får i ersättning av staten sedan man övertog driften av Trollhätte kanal – en av våra viktigaste vattendrag. Givetvis borde någon form av försäkringsskydd finnas när ras uppkommer. Det är därför jag tycker att det är angeläget att bygga upp en fond för ändamålet.

Skreden eller rasen i Göta älv har under åren varierat mycket i omfattning. Om det uppstår ras av samma storlek som i Surte eller Göta skulle det innebära en kostnad på åtskilliga hundra miljoner för att återställa älven i farbart skick.

Statens geotekniska institut har som kommunikationsministern mycket riktigt poängterat uppgiften att bedriva forskning, utföra särskilda utredningar och kontrollera det aktuella läget vad gäller skred. Enligt Jan Schälin från SGI var det senaste raset inte att räkna till de normala rasen. Man menar att det hade varit en nederbördsfattig period och att marken av den orsaken inte brukar vara instabil.

Oavsett intensivt arbete från SGI:s och Räddningsverkets sida kommer ras även framgent att ske, och det är oskäligt att ett självfinansierat verk skall stå för eventuella uppkomna kostnader.

I svaret säger kommunikationsministern att man våren 1995 beslutat om att införa ett tak för statens utgifter, vilket innebär att det finns möjligheter att skapa anslag för utgifter som inte kan preciseras i förväg. Naturkatastrofer kan inte preciseras i förväg, och det var just därför som jag interPELLERADE i frågan.

Naturligtvis borde det finnas klara regler för staten när det gäller att träda in och stå för uppkomna kostnader för att återställa våra vattenvägar som utsätts för skred. För att undvika tidsödande diskussioner om vem som skall bestrida kostnaderna och dessutom undvika extrakostnader för utredare osv. vore en omprioritering inom de givna budgetramarna till gagn för alla parter.

Avslutningsvis, fru talman, hoppas jag att kommunikationsministern i alla fall kan hålla med mig om en sak, nämligen att klara spelregler är bättre än oklara.

Anf. 3 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Detta handlar egentligen mer om budgetteknik. Det viktigaste när det händer naturkatastrofer – det gäller inte bara skred, för vi har också haft problem med broar som har rasat – är att man åtgärdar problemen omedelbart, dvs. får farleden att fungera eller får bron i gång så fort som möjligt. Där är det inga som helst problem.

Man kan inte alltid fastställa de olika parternas ansvar, och därför är det väldigt svårt att i förväg säga vem som skall betala de olika kostnaderna. Man får föra ett nyttoresonemang. Det var det som hände i samband med Agnesbergsskredet.

Budgettekniken har varit sådan tidigare, att vi har haft tusenkronorsanslagen. Dem har man kunnat använda till denna typ av oförutsedda utgifter. Nu finns de inte mer. Hur det exakt skall se ut kommer vi att redovisa i budgetpropositionen. En fond, som föreslagits i Sjöfartsverkets äskanden, är knappast trolig.

Jag vill återigen poängtera att det är en budgetteknisk fråga. Det viktiga är – där tror jag att Elizabeth Nyström och jag är alldeles överens – att det inte skall behöva dröja vare sig dagar eller ens timmar innan man sätter i gång att åtgärda. Sedan får man klara ut vilka konton som skall belastas i efterhand.

Prot. 1995/96:96

21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 4 ELIZABETH NYSTRÖM (m)

Fru talman! Det låter väldigt positivt. Jag vill tillägga att det naturligtvis är fråga om olika parter, och här strider man om påvens skägg. Man skall ju anlägga dubbelspårig järnväg. Man kommer att bygga en motorväg eller motortrafikled utefter 45:an. Det kommer naturligtvis att få till följd att det blir en extra press och ett extra tryck ut mot älven.

Det finns en fond för bärgning av fartyg och för oljekatastrofer. Det är en bra form av försäkring för dem som skall utföra arbetet. Man gör en snabb insats, och man har visshet om att man får betalt för den utförda prestationen. Detsamma borde naturligtvis gälla vid naturkatastrofer såsom skred.

Kommunikationsministern säger avslutningsvis i svaret att kostnader som uppkommer genom katastrofer och liknande kan hanteras under pågående budgetår genom att kredit skapas för sådana utgifter. Det är just det man kommer att undvika om man bygger upp en fond. Vi har väl alla vid det här laget lärt oss att man skall undvika krediter så långt möjligt.

Avslutningsvis, fru talman, är det min förhoppning att regeringen inser vilka ekonomiska följder som kan uppstå vid naturkatastrofer. Därför bör man i tid bygga upp ett skydd i form av en fond som finns att ta till när skred eller liknade, t.ex. i fråga om broar, inträffar.

Anf. 5 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Om jag ville skämta, skulle jag kunna säga att jag inte trodde att Elizabeth Nyström hör till dem som gillar fonder i olika sammanhang.

Vi har det gemensamt att vi vet att man inte skall leva för mycket på kredit om det inte finns speciella omständigheter. Man måste väl ändå säga att den här typen av naturkatastrofer är mycket speciella omständigheter.

Den här bärgningsfonden försvinner ju också. Det hänger ihop med tusenkronorsanslaget. Det är fråga om hur man bygger upp en annan teknik.

Självfallet kommer vi gemensamt inom det allmänna att se till att man vid olyckor, naturkatastrofer och vad det vara månne måste återställa omedelbart. Sedan får man som sagt göra upp om konteringen i efterhand.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 1995/96:204 om Bromma flygplats

Anf. 6 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Birgitta Wistrand har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta med anledning av Marita Bengtssons rapport om Brommas framtid.

Stockholms stad begärde i december 1994, till följd av ett beslut i fullmäktige, förhandlingar med staten om avveckling av Bromma flygplats så snart som möjligt för bostadsbebyggelse på marken. Bakgrunden är att markupplåtelseavtalet av Bromma från den 1 juni 1994 löper till den 31 december 2011 om inte parterna överenskommer annat. Staden har således ingen ensidig uppsägelserätt av avtalet.

Marita Bengtsson tillsattes av regeringen för att gemensamt med staden analysera möjligheten till tidigareläggning av avvecklingen av Bromma jämfört med markupplåtelseavtalet. Analysen, som redovisades i mars 1996, är gemensam fram till slutsatsen, och visar effekterna av avveckling vid tre tillfällen:

- 1998 utan annan ersättning än befintliga flygplatser.
- 2001 när den tredje rullbanan tas i drift på Arlanda.
- 2012 när det gäller markupplåtelseavtalet löper ut.

Marita Bengtsson anser i sin analys att Bromma inte är en långsiktig lösning med hänsyn till miljö- och säkerhetsskäl m.m. och att flygplatsen därför bör avvecklas så snart det är möjligt med hänsyn till nationella trafikhänsyn etc.

Marita Bengtsson förordar för sin del en avveckling av Bromma år 2001, kopplad till öppningstidpunkten för trebanesystemet vid Arlanda flygplats. Att avvakta en ny ersättningsflygplats anser hon politiskt svårt och inte i sig nödvändigt så länge Arlandas navfunktion inte störs, vilket hon hävdar inte blir fallet vid en nedläggning år 2001.

Birgitta Wistrand påstår att Marita Bengtsson inte tagit ställning till konsekvenserna av en nedläggning av Bromma vid denna tidpunkt. Detta är inte riktigt. Tvärtom är utredarens slutsats grundad på just en sådan sammanvägning av konsekvenserna för olika typer av flygtrafik och för dess trafikanter.

Alternativet 1998, som förordas av staten, kan enligt henne inte accepteras eftersom det inte finns plats för Brommas nuvarande reguljärtrafik och för s.k. beslutsfattarflyg i nuvarande tvåbanesystem på Arlanda under högtrafiktid. En avveckling innan trebanesystemet öppnas leder därför till starkt försämrad konkurrenssituation för reguljärtrafiken och till att beslutsfattarflyget i princip utestängs från högtrafikperioden.

En utflyttning år 2001 är således möjlig enligt Marita Bengtsson, men innebär samtidigt ett behov av att starta en seriös diskussion om ytterligare flygplatskapacitet i regionen på ca 10–15 års sikt därefter – antingen i form av en fjärde bana på Arlanda eller i form av en flygplats i den södra regiondelen. Regionen bör ta ledningen i processen mot bakgrund av behovet av regional och kommunal förankring.

Stockholms stad har i ett brev till regeringen den 15 april i år redogjort för att man för sin del tagit ställning till utredningens alternativ, att man står fast vid att föreslå en nedläggning år 1998 och att man återigen uppmanar staten att inleda förhandlingar om detta.

Betänkandet från Marita Bengtsson bereds nu vidare inom regeringskansliet. Efter ett remiss- eller hearingförfarande kommer regeringen att besluta om staten skall inleda förhandlingar med staden om

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

avveckling av Bromma före avtalstidens utgång och i så fall med inriktning på vilket år.

En koppling finns här till pågående miljöprövning av Arlandas trebanesystem. Kapaciteten påverkas av vilka villkor som fastställs, och detta får givetvis inverkan på möjligheten till överföring av trafik från Bromma. Koncessionsnämndens beslut kan förväntas till sommaren.

Om förhandlingar inleds med staden kommer dessa att omfatta på vilka villkor staten kan acceptera en nedläggning av Bromma och frågor om nedläggningskostnader etc. Om en förhandling genomförs avser regeringen att återkomma till riksdagen med en redovisning av resultatet inför ett beslut.

Anf. 7 BIRGITTA WISTRAND (m)

Fru talman! Det verkar nästan som om Ines Uusmann och jag har läst olika rapporter. Det *är* väl den här vi talar om? Jag tycker att jag saknar flera av de svar som Ines Uusmann tycker sig ha fått.

Men först skall jag säga att jag tycker att det är bra att Ines Uusmann genom sitt svar nu visar att frågan om Bromma flygplats inte är någon Stockholmsfråga. Det är faktiskt stockholmsk bipolitik när Mats Hulth säger att Stockholm inte behöver någon ytterligare flygplats. Sveriges huvudstad, Stockholm, är faktiskt navet i våra kontakter både med övriga landet och med vår omvärld. Bromma flygplats är alltså av riksintresse, det tycker jag är väldigt viktigt. Det här är en fråga som angår hela landet.

Vad jag däremot saknar i Ines Uusmanns svar, är en analys av hur det kan komma sig att Bromma flygplats plötsligt har blivit så trafikerad. Ökningen förra året var faktiskt 36 %. Det finns ingen flygplats i hela landet som har en sådan ökning – de flesta har ju faktiskt minskat! Ökningen i år är ännu större. Man ligger nu på fjärde plats, och i år kanske man kommer på tredje plats. Förra året fanns 820 000 passage-rare på flygplatsen.

Detta måste väl bero på att flygplatsen behövs, och på att folk tycker att den fungerar. Vi skall också tänka på att flygplatsen ju är stängd kl. 22.00–6.00. Det är alltså fråga om ett väldigt begränsat antal flygrörelser, och ändå fungerar flygplatsen så bra.

Då tycker jag att Marita Bengtsson i sin rapport har gått vidare med detta om att flytta flyget väldigt lättvindigt. Jag tycker inte att hon har analyserat hur flygsystemet skall se ut i framtiden. Det beslutsfattareflyg som det talas om i svaret, alltså affärsflyget, kan ju inte bara flyttas till Arlanda.

Nu säger regeringen att man skall halvera arbetslösheten. Hur skall företagen kunna fatta långsiktiga beslut när de inte kan lita på att det finns ordentliga kommunikationer? Alla vet ju att den här flygtrafiken inte kan använda Arlandas tredje bana. Och vad händer med all annan flygtrafik om Bromma flygplats skall avvecklas år 2001?

Det finns en annan fråga som inte heller tas upp i svaret: Vad händer med konkurrensen om all flygtrafik skall ligga på Arlanda? Tack vare att vi nu har två flygplatser i Stockholm har en rad företag kunnat växa upp här och konkurrera. Jag vet att priset inte har sänkts så myck-

et – det har inte heller höjts – men vi har fått ett oerhört stort antal avgångar.

När man hör Ines Uusmann tror man kanske att det bara handlar om ett antal flygrörelser som skall flyttas från ett ställe till ett annat. Jag vill se verkligheten som mycket mer komplicerad än så.

Tack, fru talman! Jag återkommer.

Anf. 8 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Jag tror inte att vi har läst olika rapporter. Jag tror att vi båda inser att detta är komplicerat.

Jag kan hålla med Birgitta Wistrand om att Bromma flygplats också har nationella aspekter. Det är inte bara beslutsfattare utan också s.k. vanligt folk från t.ex. Malmö, Trollhättan och Visby som flyger. Självfallet är det på det viset.

Utredaren menar att det åren 2001–2011 finns utrymme för både reguljärtrafiken och s.k. beslutsfattarflyg på Arlanda. Det är poängen med analysen. Hon är oerhört tydlig vad gäller att man i samband med att beslut fattas om att avveckla 2001 – som hon föreslår – också måste sätta i gång diskussionen om hur flygkapaciteten skall klaras av efter 2011. Det är kanske den mest intressanta aspekten av det hela. Vi vet ju sedan tidigare flygplatsplaneringar att det tar mellan tio och tjugo år innan det går att flyga där man har bestämt att en flygplats skall ligga.

Marita Bengtssons poäng är att det från det datum då man öppnar den tredje banan och cirka tio år framåt finns kapacitet på Arlanda även om man ökar flygrörelserna ganska rejält. Men jag måste i behandlingen av det här ärendet fundera ännu längre framåt. Vad händer när också Arlandas tredje bana är full? Jag ser inte någon möjlighet till förlängning för evärdlig tid på Bromma flygplats. År 2011 måste vi ha ett nytt alternativ.

Anf. 9 BIRGITTA WISTRAND (m)

Fru talman! Jag tar den kastade handsken från kommunikationsministern och säger: ja, låt oss ha kvar Bromma flygplats till år 2011 och tänka på vad som kommer att hända då! Det tycker jag skulle vara väldigt intressant. Den analysen gör inte riktigt Marita Bengtsson. Vad skulle hända om Bromma flygplats blev kvar?

I det svar som jag har fått står det att det skall göras en analys och att regeringen skall komma tillbaka till riksdagen. Jag tycker att det är viktigt att ministern gör det.

Jag efterlyser en riktig konsekvensanalys. Vad kommer det egentligen att kosta att lägga ned Bromma år 2001 eller år 2011? Vem har räknat på det? De beräkningar som jag har sett – och som inte alls är fullständiga – visar att det är fråga om oerhörda kapitalförstöringar. Det är inte bara Luftfartsverket och vi skattebetalare som kommer att drabbas av den kapitalförstöringen utan också företagen och Stockholms stad. Därför undrar jag vad detta kommer att kosta. Den räkningen måste man också se innan man kan göra en analys av om en nedläggning skall ske år 2001 eller år 2010.

Prot. 1995/96:96

21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Jag vill också tala litet kring analysen av hur flygtrafiken kommer att utvecklas. Vi kan se att inlandstrafiken minskade med 1–2 % förra året. Däremot har utlandstrafiken ökat. Det är den som i första hand skall gå på Arlanda. Luftfartsverket säger att den tredje banan kommer att vara full redan år 2002 eller 2003 när det gäller bra s.k. slottider, dvs. tidigt på morgonen och sent på kvällen.

Jag vet inte om ministern delar Luftfartsverkets bedömningar om den trafikbelastningen. Men om detta stämmer tycker jag att det är oroande att vi inte har någon lösning tidigare.

Sedan skulle jag vilja ställa en fråga som jag egentligen inte får ställa. Men den ligger mig, som stockholmare, varmt om hjärtat. Vi talar om år 2011, men vi skulle kunna tala om ett annat årtal: 2004. År 2004 vill vi ha en olympiad i Stockholm. Skulle man inte kunna tänka sig att ha kvar Bromma flygplats till år 2004? Det talas ju om att det behövs 22 nya flygplatser i Atlanta. Då är det väl inte för mycket begärt att vi i Stockholm kan få behålla en flygplats över år 2004, eller är det en ohemul fråga? Den frågan skulle jag gärna också vilja ha ett svar på.

Tack!

Anf. 10 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Det finns en analys som visar att man klarar av trafiken under perioden 2001–2012. Det är inte så många som säger att Bromma flygplats skall vara kvar efter det att det nuvarande markupp-låtelseavtalet har löpt ut. Jag menar att det på sikt, in på 2010-talet, inte är rimligt att ha kvar Bromma flygplats.

Nu handlar det om att man skall nå fram till en uppgörelse som gäller förtida avveckling. All avveckling som sker före år 2011 är förtida avveckling.

Den senaste frågan som Birgitta Wistrand ställde om år 2004 är både spännande och intressant. Men den skall inte ställas till mig. Den skall ställas till staden, och den diskussionen måste föras i Stockholm. Jag tycker också att det skulle vara roligt att lyssna på den diskussionen.

Anf. 11 BIRGITTA WISTRAND (m)

Fru talman! Självfallet skall jag ta upp den frågan, särskilt när jag har hört kommunikationsministerns svar. Spännande frågor är alltid roliga att diskutera.

Jag skulle vilja ställa en sista fråga. Jag har hört – men det står inte någonstans – att en ny utredning kommer att tillsättas som skall se över vad som kommer att ske med en andra flygplats i Stockholmsområdet. Är det med sanningen överensstämmande, eller skall regionen, som det står i svaret, ta ett större ansvar? Hur skall man tolka det? Skall regionen eller kommunikationsministern ta ett initiativ till en sådan utredning? När kan det i så fall ske?

Tack!

Anf. 12 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s)

Fru talman! Som avslutning vill jag säga att jag tycker att detta har varit en bra diskussion. Vi har kommit in på de väsentliga frågorna om den långsiktiga flygkapaciteten.

Oavsett vem som tillsätter utredare eller tar initiativ – och får ett elände respektive krediteras för det – måste en ny flygplats accepteras av de berörda kommunerna i den berörda regionen. Detta gör att det faktiskt handlar om ganska besvärliga frågor.

Vi har båda varit med i diskussionen kring Tullinge en gång i tiden och vet att det här inte är någonting som man fattar beslut om över de berördas huvuden. Därför måste den här frågans för- och nackdelar diskuteras sansat och lugnt. Vi vet att det kommer att ta tid och att det uppstår många känslor i en sådan här diskussion.

Inte desto mindre behövs det någon gång efter år 2010 mer kapacitet. Om det rör sig om ett, två eller tre år är svårt att säga. En fjärde bana på Arlanda är inte det bästa alternativet. Det tror jag faktiskt inte.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1995/96:96

21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

6 § Svar på interpellation 1995/96:188 om finansieringen av kulturhuvudstadsåret

Anf. 13 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)

Fru talman! Birgitta Wistrand har frågat mig vilken roll staten kan ta på sig när det gäller finansieringen av kulturhuvudstadsåret.

År 1998 kommer att bli ett särskilt kulturens år i Sverige. Dels kommer Stockholm då att vara Europas kulturhuvudstad, dels kommer olika aktiviteter att anordnas runt om i landet med anledning av att regeringen har deklarerat att 1998 skall vara kulturens år i hela Sverige. Här kommer att finnas en unik möjlighet att låta de olika projekten ge varandra drivkraft.

Staten kommer att bidra till fullföljandet av både kulturhuvudstadsåret och projekten kring kultur i hela landet. Hur stora bidragen kommer att bli går inte att säga förrän det nu pågående budgetarbetet är avslutat.

Anf. 14 BIRGITTA WISTRAND (m)

Fru talman! Jag tycker kanske att svaret är rätt innehållslöst. Vad jag hade önskat mig att få höra av kulturministern var självfallet vad kulturministern ser som det viktigaste det här året. Vad är det som staten definitivt kommer att satsa på? Vilka projekt är viktiga både för Stockholm och för landet, och vilken roll vill staten spela när det gäller finansieringen? Den var den ena frågan som jag tänkt få besked om.

Den andra frågan som jag också vill ha besked om är hur staten ser på sin roll som finansör. Tittar man på hur de olika kulturhuvudstadsåren har finansierats finns det väldigt många olika modeller. Ibland har staten satsat mycket, och ibland har staten inte satsat alls.

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

När det t.ex. gäller Köpenhamn har staten satsat lika mycket som kommunen och omgivningen tillsammans. Om vi tänker oss att staden satsar 200 miljoner och landstinget 100 miljoner skulle alltså staten satsa 300 miljoner. Sådana diskussioner måste vara klara redan nu inför budgetarbetet. År 1998 närmar sig. Det är ganska viktigt att staten ger något slags uppfattning om vilken roll den tänker spela när det gäller finansieringen. Tänker man sig en fördubbling, eller vad är det man har i tankarna? Vad finns det för siffror i budgetarbetet?

Anf. 15 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)

Fru talman! Budgetarbetet är som allra intensivast just nu. Några färdiga siffror finns helt enkelt inte att redovisa. Detta är något som kommer att redovisas i kulturpropositionen. Det är alltså något som riksdagen kommer att få veta först, och då i gängse form. Det sker i form av kulturpropositionen som enligt planerna skall presenteras den 20 september.

När det gäller finansieringen av dessa kulturhuvudstadsår är det precis som Birgitta Wistrand säger. Det har fungerat väldigt olika i de olika huvudstäderna. På vissa håll har staten satsat i stort sett inget alls, och satsningarna har över huvud taget varit blygsamma. Det har inte varit några arrangemang som har varit av en sådan bredd att de har fått något allmänt genomslag. På andra håll har man satsat mycket intensivt antingen med hjälp av många sponsorer eller med statligt stöd.

Den modell som kulturhuvudstadsåret i Stockholm kommer att finansieras med är relativt klar. Alla måste vara med och bidra. Det handlar om kommunala medel, att landstingen skall gå in, att staten skall ge ett visst stöd och att näringslivet självfallet också skall finnas med. Hos många av de kulturinstitutioner vi har i landet och i Stockholm pågår redan nu ett intensivt arbete och en intensiv planering för att delta i kulturhuvudstadsårets arrangemang. Jag tror inte att man skall stirra sig blind på enkla budgetsiffror i detta sammanhang utan se till helheten.

Det finns en särskild tidtabell för alla kulturinstitutioner för att ”toppa” sina insatser under kulturhuvudstadsåret år 1998. Jag är mycket optimistisk om att det kommer att bli ett bra arrangemang. Men jag tycker inte att vi skall tävla i kultur så att vi nödvändigtvis måste bräcka exempelvis Köpenhamn. Jag tror att vi kommer att göra ett bra kulturhuvudstadsår som dessutom präglas av att detta är något som gäller hela landet och icke bara huvudstaden.

Anf. 16 BIRGITTA WISTRAND (m)

Fru talman! Jag ställer mina frågor just därför att jag vill höra vilken inställning som kulturministern har i dessa frågor. Vilken roll vill staten spela när det gäller Stockholm och när det gäller övriga landet?

Jag begärde inte några konkreta budgetsiffror. Jag begärde bara något slags uppfattning om hur stor statens del skall vara och hur man tänker förhålla sig till det som skall hända i Stockholm. Jag ville inte ha några siffror. Jag behöver inte veta om det är 4 %, 88 % eller 32 %. Det hade varit viktigt att höra hur man resonerar redan nu innan man

får de konkreta siffrorna. Det handlar om att få människor att börja satsa och tänka på dessa frågor.

Jag hade tidigare frågat om vilka program som var intressanta. Det är väldigt många program som jag själv tycker ser mycket spännande ut. Jag har en annan fråga som också rör kulturhuvudstadsåret. Det gäller det sista programmet. Jag menar att det finns behov av att få besked om hur kulturministern ser på det.

Vi är många som har varit inblandade i Exposition 97, som ju tyvärr inte blev av. Nu har delar av det projektet kommit vidare. Det finns nu långtgångna diskussioner och ritningar om ett Science Center. Den frågan har också varit uppe till behandling. Tänker kulturministern vänta med besked om ett Science Center till september, eller kommer vi att få ett besked före sommaren? Jag tror inte att man kan vänta så länge. Det är en byggnation, och ett hus skall stå klart. Det är inte som Moderna Museet. Men det måste ändå vara klart till år 1998. De involverade måste också få ett besked. Har kulturministern något svar att ge mig?

Anf. 17 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)

Fru talman! Vad gäller kulturhuvudstadsåret är regeringens och min uppfattning att vi från statens sida självfallet skall bidra med vissa budgetmedel. Samtidigt vet vi att situationen i dag är sådan att vi inte har så våldsamt många extrakassor att ösa ur. Men självfallet skall också staten vara med och bidra.

Det finns framför allt stora befintliga resurser inom de statliga kulturinstitutionerna i Stockholm och över hela landet. De är nu såvitt jag vet väldigt långt fram i sin planering för hur de skall satsa för att bidra till att göra kulturhuvudstadsåret till en framgång och till något som kan lyfta kulturen i hela landet. De skall visa att den har ett eget värde, är öppen och tillgänglig för alla människor och att den kan ge alla något.

Från Kulturdepartementets sida har vi en särskild ämnessakkunnig som vi tagit in i departementet som arbetar med just kultur i hela landet under 1998. Han kommer att ha ett slags samordnande funktion. Han har redan inlett ett samarbete med en projektorganisation som arbetar med kulturhuvudstadsåret för att man skall kunna arbeta tillsammans parallellt och i dialog med varandra.

När det gäller ett Science Center är det en fråga som enligt min mening icke hänger samman med frågan om kulturhuvudstadsåret. Birgitta Wistrand kan gärna återkomma om det i en senare interpellation.

Anf. 18 BIRGITTA WISTRAND (m)

Fru talman! Jag vill bara läsa innantill i ett av de ankarteman för 1998 som har fastslagits. Det heter *I Leonardos fotspår*, och där står Science Center för den stora delen om den skapande människan.

Jag hoppas att kulturministern läser det här ankartemat, för där står att man hoppas att centrumet skall stå klart och visa på den skapande människans innovationer och tekniska lösningar och skildra samspelet mellan vetenskap och konst. I det ankartemat finns alltså detta med, och därför tyckte jag att det var viktigt att få fråga om det.

Prot. 1995/96:96
21 maj

**Fel! Okänt
växelargument.**

Prot. 1995/96:96
21 maj

Anf. 19 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)

Fru talman! Det finns ett stort antal ankarteman i kulturhuvudstads-årets planering. Det är en mycket sympatisk uppläggning, och jag tror att många av dem kommer att ge genklang långt ute i landet och långt utanför landet.

Samtidigt fattas naturligtvis beslut av det slag som Science Center handlar om av regeringen självständigt och inte frampressat av en projektorganisation för ett kulturhuvudstadsår.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 1995/96:183 om Tjernobyl m.m.

Anf. 20 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Eva Goës har frågat mig om regeringen avser att agera internationellt för en omedelbar nedläggning av kärnkraftsreaktorerna i Tjernobyl och för att EU:s TACIS-pengar används till att främja och sprida icke-nukleära energiteknologier.

Vidare har Eva Goës frågat om regeringen avser att verka för att kärnkraftsindustrin får fullständigt ansvar vid framtida kärnkraftsolyckor.

Sverige verkar i kraft av medlemskapet i EU för att få Tjernobylreaktorerna stängda så snart som möjligt och senast år 2000. Sverige står också bakom Multilaterala kärnsäkerhetsfondens (NSA under EBRD) insatser i Ukraina som syftar till att skapa förutsättningar för en stängning av Tjernobyl enligt ett "Memorandum of Understanding" mellan G 7-länderna och Ukraina. Sverige har bidragit med 9 miljoner ecu till fonden.

Det särskilda programmet för kärnsäkerhet inom ramen för EU:s TACIS-program omfattar för Ukrainas del 100 miljoner ecu de tre åren 1994 t.o.m. 1996. Under år 1996 fördelas totalt 37,5 miljoner ecu, varav huvudparten avser nedläggning av Tjernobyl och 6 miljoner ecu icke-nukleära projekt.

De icke-nukleära projekten skall enligt programmet innehålla teknisk assistans för energieffektiviseringar och stöd för etablering av en rullande fond för investeringar i energieffektiv teknik. I TACIS nationella program för Ukraina förutses ytterligare insatser under de närmaste åren för att möjliggöra övergång till en mer diversifierad energiförsörjning.

En icke oväsentlig del av medlen inom detta program används således även till icke-nukleära projekt. Det är angeläget att denna andel långsiktigt ökar.

Så skall jag ta upp Eva Goës tredje fråga om kärnkraftsindustrins ansvar vid kärnkraftsolyckor.

Den svenska atomansvarighetslagen bygger på Pariskonventionen och på den s.k. tilläggskonventionen. Anläggningsinnehavarens ersättningsansvar skall vara täckt av en obligatorisk försäkring eller av annan betryggande säkerhet. Ersättningsansvaret höjdes den 1 juli 1995 till

175 miljoner särskilda dragningsrätter (SDR), ca 1,9 miljarder kronor, genom en ändring i atomansvarighetslagen. Av lagen följer bl.a. att ytterligare ersättning kan utgå av statsmedel.

En revision av Wienkonventionen har nyligen inletts inom det internationella atomenergiorganet (IAEA). Arbetet är komplicerat. Bl.a. har diskuterats att kärnkraftsindustrin skall åläggas ett större ekonomiskt ansvar vid kärnkraftsolyckor. Det är dock osäkert om och när detta arbete kan leda till något konkret resultat.

Riksdagens lagutskott har upprepade gånger betonat utgångspunkten att det ekonomiska ansvaret vid kärnkraftsolyckor i första hand bör bäras av kärnkraftsindustrin. Samtidigt har det konstaterats att det inte torde vara förenligt med Pariskonventionen att ålägga anläggningsinnehavarna ett obegränsat ansvar. Utskottet har även framhållit det angelägna i att regeringen verkar på det internationella planet i denna fråga.

Energikommisionen har föreslagit att frågan om ett utökat ansvar för kärnkraftsföretagen skall ses över i ett internationellt perspektiv. En sådan översyn bör omfatta möjligheterna och konsekvenserna för svensk del av att införa ett ökat ansvar för kraftföretagen.

Vid en översyn bör man även undersöka de framtida möjligheterna för enskilda länder att införa ett obegränsat ansvar för kärnkraftsindustrin i det nya konventionssystem som kan bli följden av pågående internationella förhandlingar. Energikommisionen framhöll bl.a. att anläggningsinnehavaren enligt tysk lagstiftning har ett obegränsat ansvar gentemot tyska medborgare.

Remissbehandlingen av Energikommisionens betänkande har nyligen avslutats. Remissvaren sammanställs för närvarande i regeringskansliet. Partiöverläggningar om energipolitiken kommer att inledas denna vecka, och det finns anledning att återkomma till Eva Goës fråga i samband med dessa överläggningar. Jag är dock inte beredd att nu föregripa regeringens – och de övriga partiernas – prövning av frågan.

Anf. 21 EVA GOËS (mp)

Fru talman! Tack för svaret. Det var på många områden ganska detaljerat och intressant.

Jag skall börja med att tala om Tjernobyl. Jag håller en bok i min hand som heter *A Fingerbook Guide to Stopping the Western Nuclear Industries Expansion in the Eastern Europe*. Den gavs ut på tioårsdagen av Tjernobyl och är mycket intressant.

Jag deltog i två konferenser i Kiev i samband med tioårsdagen av Tjernobyl. Där fanns ungefär 250 analytiker och energiexperter från hela världen. Vi deltog i Heinrich Bölls Stiftungs energisymposium som hette *10 lessons of Chernobyl* och *Green East West Dialouge*. Där framkom att hjälpen från väst snarare hade försvårat avvecklingen av Tjernobyl än hjälpt till.

EBRD-banken hade med stöd från G 7-länderna och Euroatom stöttat färdigbyggandet av två sovjetiskt designade reaktorer, och vi vet ju vad vi tycker om sådana reaktorer.

Alla som var närvarande på dessa konferenser betackade sig för den västerländska hjälpen och uttryckte sig på följande sätt:

Prot. 1995/96:96
21 maj

**Fel! Okänt
växelargument.**

**Fel! Okänt
växelargument.**

Prot. 1995/96:96
21 maj

Västerländska kärnkraftslobbyn tar sig österut! I Västeuropa, utom i Frankrike och Nordamerika, har nya kärnkraftskonstruktioner upphört sedan före Tjernobylylyckan och ett dussintals reaktorer som höll på att byggas har stoppats. Eftersom den västerländska kärnkraftsindustrin svälter på grund av orderbrist kastar den och de regeringar som stöder den blickarna mot Östeuropa, som en av de sista platserna där man kan göra pengar.

De tänkte här på Siemens, ABB Atom m.fl.

Kärnkraften är ett internationellt problem. Ändå har den västeuropeiska kärnkraftsindustrin skamlöst utnyttjat Tjernobylikatastrofen, precis som man nu utnyttjar de globala klimatförändringarna för att försöka få tillbaka folks stöd för kärnkraften. Argumentet är att bara östreaktorer är farliga och att vår västteknologi kan lappa ihop den.

Sedan starten 1991 har EU:s TACIS-program använts i denna missions tjänst. Pengar har visserligen öronmärkts för att förbättra säkerheten i Tjernobyl, men EU:s energikommissionär Christos Papoutsis lät i februari 1996 meddela att pengarna än så länge så gott som uteslutande använts till studier, och syftet att förebygga en ny katastrof överskuggas av behovet att accelerera Ukrainas förvandling till en marknadsekonomi.

Pengarna har gått till utanpåverk i Tjernobyl. Inuti ligger den glödande massan och hotar hela världen. Den har ingen tekniker försökt att göra någonting åt. Just nu har jag besök av en av deltagarna i Kiev, som är strålskyddsingenjör från Ungern. Han åkte ut till Pripjat, den övergivna staden, och kom så nära som 60 m från sarkofagen. Där uppmätte han 200 gånger högre strålning än normalt. Med andra ord: Sarkofagen läcker, och folk i hela världen påverkas mer eller mindre av det. På samma avstånd från sarkofagen, alltså 50–60 m, finns människor som jobbar.

Vi i Miljöpartiet kräver en omedelbar nedläggning av Tjernobyls kvarvarande reaktorer och ingen fortsatt livsuppehållande långvård. Vi kräver också att TACIS-pengar används till att främja och sprida andra, icke-nukleära, energiteknologier. Vi kräver fullständigt ansvar för kärnindustrin för alla framtida kärnkraftsolyckor.

Vi vill ha internationella fonder för att bidra till att göra sarkofagen säkrare. Vi vill erbjuda hjälp till alla offer för kärnkraftsindustrins läckor och olyckor i Vitryssland och på andra ställen, t.ex. genom att upprätta en internationell hjälpfond och en internationell miljödömsol inom ramen för FN.

Vi kräver en hållbar icke-nukleär energipolitik i EU som ersättare för det föråldrade Euratom-fördraget.

Anf. 22 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Jag vill göra några kommentarer. Den första gäller det stöd som EU ger till Östeuropa för kärnsäkerheten. Det är riktigt att uttrycka det så att man just nu mest arbetar med att undvika katastrofer. Det är i regel så ett arbete måste börja, oavsett var eländet finns och oavsett vilket elände man håller på med. Jag kan alltså inte se något fel i att man börjar med att undvika katastrofer, om man nu inte vill tjäna några andra syften, och det kan jag inte tänka mig att Eva Goës vill. Det är rätt klokt att göra så här.

Den andra kommentaren gäller de krav som reses mot dessa fattiga nationer. Jag vill påminna om att Sverige, som under åren 1979–1980 var ett av världens rikaste länder, då stod inför en sådan här omställning. Det svenska folket beslutade sig för en ganska lång period av omställning när man skulle gå ifrån kärnkraften. Man kan naturligtvis ställa helt andra krav på en befolkning som finns nära oss, och som är långt fattigare än den svenska befolkningen, men det blir faktiskt litet grand von oben. Jag tycker att det är viktigt att vi försöker hjälpa till på ett sådant sätt så att vi förbättrar för de människor som har en levnadsstandard som motsvarar en tiondel av den svenska.

I övrigt har jag inte så mycket att reagera på. Jag tycker att vi så snabbt som möjligt skall komma fram till en nedläggning av de farliga kärnkraftverk som finns i vårt närområde. Vi skall försöka undvika katastrofer, och via EU:s pengar i de fonder som finns främja en omställning av energin. Vi skall också bygga upp internationella fonder som skall hjälpa till med detta.

Det var mina kommentarer till de frågor som kom upp. Att jag, som svar på den sista frågan i interpellationen, hänvisar till partiledaröverslagningarna innebär inte att jag för den skull inte tycker att dagens situation, med kärnkraftföretagens ansvar för en eventuell olycka, är orimlig. Det är inte rimligt att man har ett större åtagande för skada på ett kärnkraftverk än för skador på de människor som finns runt ett kärnkraftverk. Detta gör att det finns all anledning att se över regelverket.

Anf. 23 EVA GOËS (mp)

Fru talman! Nej, jag är inte så cynisk att jag tycker att dessa människor skall sköta sig själva om det händer en olycka.

Jag vill med några rader ur en skrift återge vad som hade hänt om man redan 1992 hade gått in med energibesparing i stället för att lägga pengarna på utanpåverk, så att säga. Energiexperter har uppskattat att om man hade lagt bara en tredjedel av 1992 års TACIS-kärnsäkerhetsprogram på att finansiera tillverkningsanläggningar av kompakta flourescerande glödlampor i det forna Sovjetunionen, skulle energibesparingarna rättfärdiga en nedläggning av 5–10 kärnkraftsanläggningar av Tjernobyls storlek.

Det är detta som är intressant – hur man använder pengarna mest effektivt. Jag är kritisk mot detta. Varför inte stänga momentant? Vad menas med att man skall se detta på lång sikt, och långsiktigt öka summan pengar till energieffektivisering och förnybar energi? I dag går

Prot. 1995/96:96

21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

bara en bråkdel av pengarna till förnybar energi, närmare bestämt 6 miljoner ecu av 37,5 miljoner.

Det är intressant att notera hur de svenska kärnkraftsdirektörerna dömer ut Tjernobylreaktorerna, och vill stänga dem omgående precis som jag vill. Det är bra att de vill det, men samtidigt kan vi konstatera att FN:s atomenergiorgan, IAEA, år 1983 gav RBMK-reaktorerna, dvs. grafitreaktorerna, högsta betyg.

Jag skall läsa ett citat ur IAEA:s bulletin, volym 25, från juni 1983:

”Konstruktionen med mer än 1 000 individuella primärkykler ökar säkerheten i reaktorsystemet – en allvarlig olycka på grund av utebliven kylning är praktiskt taget omöjlig.”

Det är ganska intressant att höra att man förut trodde på grafitreaktorerna, och att man i dag inte tror på dem. Jag menar att man måste försöka fasa ut alla reaktorer i hela världen. Det är naturligtvis också de grönas åsikt. Alla reaktorer är farliga, och det finns alltid en mänsklig faktor bakom.

Frågan om hur man skall få det fullständiga kostnadsansvaret är intressant. Det tyska exemplet var mycket intressant, och jag skulle önska att näringsministern utvecklade detta. Där är det tydliga fråga om fullt kostnadsansvar.

Anf. 24 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Återigen vill jag säga att jag delar Eva Goës uppfattning om att det finns kärnkraftverk i detta område som vi inte tycker skall vara i gång.

Samtidigt måste jag ändå vara så pass hederlig att jag konstaterar att Sverige har stått, och står, inför en sådan här omställning. Vi hade en folkomröstning 1979–1980, och det gällde då mycket bättre kärnteknik än vad som finns i det aktuella området. Sverige är också ett mycket rikare land. Därför krävs insatser av oss i den rikare världen om denna omställning skall vara möjlig – det är väldigt viktigt att komma ihåg det.

Jag har ingen siffra på hur mycket av TACIS-pengarna som använts för omställning till ny teknik. Jag vet att 9 miljoner av de 37,5 miljoner ecu som finns har använts för att färdigställa två tryckvattenreaktorer. Detta har man gjort därför att man – precis som Eva Goës säger – befinner sig i något slags situation där man måste undvika en katastrof.

Att vända sig mot Ryssland och kräva att man där skall spara sig ur kärnkraftsberoendet blir inte speciellt trovärdigt när vi inte har klarat av det själva. På något sätt tycker jag att det blir litet von oben.

Tyskland har fattat ett beslut som innebär att reaktorägarna har fått ta ett ansvar för de tyska medborgarna. Det har inte prövats internationellt om detta håller, men det är ändå intressant, och det är en fråga som kommer att komma upp i partiledaröverläggningarna.

Anf. 25 EVA GOËS (mp)

Fru talman! Jag tycker att det är väldigt intressant att frågan om ansvar har kommit upp just i dag. I dag har vi nämligen besök ifrån Danmark i form av en dansk delegation. Vi vet mycket väl att man i Dan-

mark vill att vi skall stoppa Barsebäck. Danskarna anser att vi skall stå för ansvaret i fall det skulle hända en olycka i Barsebäck. Den skulle drabba enormt många miljoner människor, och få enorma konsekvenser. Det har sagts även från svensk kärnkraftsindustri att en olycka i Sverige skulle få ännu större och allvarigare konsekvenser än en olycka i Tjernobyli. I dag tror man att Tjernobyliolyckan har kostat 1 000 miljarder kronor.

Jag står inte här och är von oben. Om det är någon som har varit nere på jorden, innanför de förbjudna zonerna i Kiev och sett hur människorna har det där, så är det jag. Människorna bor kvar på grund av att de inte har råd att bo någon annanstans. Att man kan vara så cynisk som t.ex. president Lukashenko i Vitryssland, som är beredd att betala människor för att flytta tillbaka till kontaminerade områden! Man tar ifrån Tjernobyli-fonden, till vilken man betalar 12–18 %, och ger till enbart de människor som flyttar tillbaka till kontaminerade områden.

Dessa människor inkluderar 400 000 barn. Jag har träffat några av de barn som är sköldkörtelcanceropererade. Jag bjöd in dem hit till riksdagen, och jag kommer att bjuda in fler. Det kommer barn till Sverige i ungefär tio omgångar per år med 40 barn i varje. Det är dem som jag känner till, och det finns flera. Jag har varit på ett institut och sett när barnen opereras.

Jag ser alltså inte detta från oben, utan jag menar att pengarna skall användas på ett energieffektivt sätt. De skall användas till att förhindra och förbättra. Det är förnybar teknik och energieffektivisering som skall gälla. Det är otroligt hur mycket det slösas på andra sidan gränsen. Jag skall inte klappa mig för bröstet och säga att vi är så vansinnigt energieffektiva i Sverige heller, vi kan också förbättra oss. Men där borta är det bedrövligt.

Anf. 26 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s)

Fru talman! Först och främst tycker jag att det är bra att vi för ett resonemang utifrån de människor som lever i detta område, och utifrån det elände de lever i.

EU har i första hand självfallet inriktat sig på att undvika katastroferna. I andra hand gäller energiomställningen. Jag tycker att det är en ganska riktig prioritering. Det kan tyckas att man i andra länder borde ha en annan fördelningspolitik, mer lik den svenska, och satsa mer på dem som har det sämst ställt.

Men det är svårt för oss i Sverige att påverka det särskilt mycket. Det vi kan göra är att se till att de program som vi går in med bilateralt eller via EU har en inriktning på att öka säkerheten och främja en omställning. Den inriktningen finns på våra program. Vi har ju satsat en hel del pengar själva bilateralt, utanför EU:s program, på omställning. Jag tycker att det är viktigt att vi gör det. Det är oerhört angeläget. Man ser ju hur människorna i de här områdena lider. Därför vill jag understryka detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

8 § Svar på interpellation 1995/96:172 om biståndsinsatser och asylfrågor avseende Irak

Anf. 27 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)

Fru talman! Berndt Ekholm har frågat mig om omfattningen av de samlade internationella biståndsinsatserna till Irak och hur de fördelar sig mellan de kurdiskt respektive irakiskt kontrollerade områdena, omfattningen av de svenska biståndsinsatserna i motsvarande områden, NGO-insatserna och om regeringen är beredd att utöka biståndsinsatserna till de områden som kontrolleras av den irakiska regimen. Slutligen har han frågat om jag är beredd att agera för att asylsökande under nu rådande förhållanden inte avvisas till Irak.

FN:s humanitära bistånd, som samordnas av Department of Humanitarian Affairs (DHA), täcker hela Irak. DHA presenterar biståndsprojekten i årliga appeller vilka finansieras av givarländer och organ som EU. Enligt DHA:s senaste appell för tiden 1 april 1995–31 mars 1996 är kostnaderna för hjälpprogrammet i Irak beräknade till över 163 miljoner dollar. Det är en minskning till nära hälften av tidigare appeller. Nedskärningen har tvingats fram av den mycket svaga finansieringen. FN har vid olika tillfällen vädjat till omvärlden att bistå Iraks folk.

Det går inte att exakt ange hur det internationella biståndet fördelar sig i Irak. För FN:s program är bilden den att de flesta givarna öronmärker bidragen till de kurdiska områdena. Under det senaste året har flera givare, däribland Sverige, i ökad utsträckning finansierat projekt i hela landet. ECHO, dvs. den europeiska unionens byrå för humanitärt bistånd, lämnar t.ex. i dag ett mycket stort finansiellt stöd till både FN:s projekt och Röda korsets program i de regeringskontrollerade områdena.

Tidigare har FN:s hjälpprogram i mellersta och södra Irak erhållit en tredjedel av finansieringen med medel från FN:s depositionskonto.

Detta konto etablerades ursprungligen för att kanalisera intäkterna från Iraks oljeexport till FN:s olika program i landet samt till skadeståndet till Kuwait. I väntan på att Irak skulle återuppta oljeexporten beslöt säkerhetsrådet i oktober 1992 att även frysta irakiska tillgångar skulle kanaliseras via kontot. Projekt som finansierats via depositionskontot har matchats mot Iraks frysta tillgångar, och Irak självt har därmed kommit att bli den enskilt största givaren till FN:s program.

Sverige, som stött FN:s hjälpprogram i Irak alltsedan det startades år 1991, är ett av de största givarländerna. Under innevarande budgetår har vårt humanitära bistånd genom FN och NGO:er uppgått till drygt 56 miljoner kronor.

Vår humanitära hjälp går även till regeringskontrollerade områden. Vårt stöd till Världslivsmedelsfonden och Unicef, FN:s barnfond, på sammanlagt 30 miljoner kronor är avsett för hela Irak. Röda korset, Federationen och Kommittén, får ett totalt bidrag på 11 miljoner kronor av vilket merparten går till de regeringskontrollerade områdena. Caritas, som får 3 miljoner kronor i SIDA-stöd, köper in och delar ut livsmedel i hela landet.

I norra Irak kanaliseras det svenska katastrofbiståndet via enskilda organisationer. Diakonia, Caritas och Church of Eden får närmare 1 miljon kronor tillsammans. Till FN:s vaktstyrka, som till största delen är verksam i norra Irak, har Sverige bidragit med 10 miljoner kronor. Styrkan har bl.a. till uppgift att säkerställa konvojerna för FN:s hjälpprogram och att främja säkerhetsläget för de enskilda organisationerna.

Vad gäller perioden april 1996–mars 1997 avvaktar vi en ny appell från DHA. Den kan förväntas ge en överskådlig och aktuell bild av den humanitära situationen inklusive strategier för hur biståndet skall genomföras, listor över projekt, beskrivning av målgrupper osv. Först sedan regeringen granskat denna kan frågan om eventuellt ökat bistånd till de av den irakiska regeringen kontrollerade områdena besvaras.

I går fick vi också veta att FN och Irak har träffat en överenskomst som möjliggör export till ett värde av 1 miljard dollar per kvartal för inköp av livsmedel och medicin.

Slutligen till Berndt Ekholms fråga om regeringen under nuvarande förhållanden kommer att avvisa asylsökanden. På grund av förhållandena i Irak har svenska myndigheter under ett antal år beviljat irakiska medborgare uppehållstillstånd i enlighet med av regeringen beslutad praxis. Sedan något år tillbaka har dock Statens invandrarverk fattat ett antal beslut om avvisning av irakiska medborgare till Irak. Besluten har överklagats till Utlänningsnämnden som har överlämnat några av dessa till regeringens prövning.

Frågan har således uppkommit om det finns anledning att lika automatiskt som tidigare bevilja uppehållstillstånd till asylsökande irakiska medborgare. De avvisningsbeslut som har fattats av Invandrarverket gäller i huvudsak personer som visserligen ansökt om asyl men som inte åberopat asylskäl eller som bedömts inte vara trovärdiga. Hittillsvarande praxis har inneburit att även dessa kategorier, vid sidan av asylberättigade, har beviljats uppehållstillstånd i Sverige på humanitär grund.

Då regeringen ännu inte behandlat dessa ärenden kan jag inte föregripa regeringens beslut. Men vi följer situationen noga i Irak och de avvisningsärenden som är aktuella. Vi kommer att fatta beslut så fort vi kan.

Anf. 28 BERNDT EKHOLM (s)

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för ett fylligt svar. Av svaret kan jag konstatera att Sverige har bidragit väl genom FN och NGO:er. Samtidigt noterar jag också att andra länder inte har gjort det i den utsträckning som FN väntat sig. Jag har en uppgift om att FN har värdjat för 350 miljoner dollar, och fått hälften. De senaste värdjandena har enligt interpellationssvaret gett 163 miljoner dollar. Vi kan jämföra det med att Irak före Gulfkriget importerade bara mediciner för 500 miljoner dollar.

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Det här svaga gensvaret från världssamfundet är att beklaga, menar jag, på grund av att den humanitära situationen är så svår.

Att situationen verkligen är svår kunde jag själv konstatera när jag deltog i en studieresa tillsammans med Kristna freds rörelsen i olika delar av Irak som regimen i Bagdad kontrollerar. Det vi såg sammanfattades av den ställföreträdande finske FN-chefen för humanitära insatser med ungefärligen orden att hälsovården håller på att kollapsa.

Genom besök i olika delar av landet, i Bagdad, i Mosul och Basra, kunde vi konstatera att avloppsreningsverken är ur funktion. Örenat vatten rinner ut i floderna. Och det är just i floderna som man i sin tur hämtar dricksvattnet, eftersom man knappast kan använda grundvattnet på grund av att det är så salt i marken. Flodvattnet renas bristfälligt, eftersom det är brist på reningskemikalier. En del av dessa kemikalier, t.ex. klor, har en militär klassning och får inte importeras. Dessutom är det för litet vatten på grund av att pumparna är trasiga. Sanktionerna förhindrar import av reservdelar.

Därutöver är miljön förorenad genom trasiga avloppspumpar. Avloppet rinner ut på gatorna. Sophantering fungerar inte. Det råder svåra förhållanden när det gäller mat, och kvaliteten på den mat som finns är bristfällig. Därutöver har vi en allmänt socialt nedgången miljö.

Människor blir naturligtvis sjuka. När de sedan kommer till sjukhus råder det brist på läkemedel. Det råder brist på reservdelar, vilket gör att de medicinska apparaterna inte fungerar. Barn dör i infektioner och i leukemi som kan botas i Sverige. Enbart till följd av sanktionerna dör 6 000 barn under fem år per månad enligt FN:s egna uppgifter. Det är 10 gånger fler än före kriget. Det är naturligtvis ingenting annat än en humanitär tragedi efter sex år av FN-sanktioner. Den slutsats som vi drog var att embargot behöver förändras så att det inte slår mot det irakiska folket utan träffar regimen.

FN har agerat mycket stringent och hårt, inte minst på grund av USA:s påtryckningar. Den irakiska regimen har inte heller varit särskilt förhandlingsvillig, och det har varit svårt att få in humanitärt material. De politiska villkor som FN har ställt samtidigt som man har velat hjälpa till med humanitärt material är tveksamma i sin koppling.

Jag tycker att det i den här situationen är angeläget att ställa upp för ett generöst bistånd på grund av att sanktionerna har varit så effektiva. Därför vill jag fråga utrikesministern: Om nu Sverige har skött sig ganska bra, är det då inte angeläget för Sverige att påverka andra givarländer att också ställa upp, som Sverige har gjort, på grund av den katastrofalt svåra humanitära situationen i Irak?

Anf. 29 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)

Fru talman! Det som vi upplever i Irak och som har bevitnats av Berndt Ekholm och hans resföljeslagare är en humanitär tragedi som egentligen är onödig. Regimen håller sitt folk som gisslan. Genom regimen vägran att efterfölja FN:s sanktionspolitik och resolutioner utsätter man sitt folk för onödigt lidande, med många dödsoffer, inte minst bland barn.

Så sent som i går hörde vi att Irak äntligen har gått med på en uppgörelse med FN, vilket betyder att man fr.o.m. i dag kan sälja sin olja på världsmarknaden till ett värde av 1 miljard dollar varje kvartal. Pengarna skall gå till livsmedel och mediciner. Det kommer förhoppningsvis att underlätta situationen betydligt. I övrigt kvarstår sanktionerna eftersom Saddam Husseins regim inte efterföljer FN-resolutionen om att förstöra de vapensystem som världssamfundet efter invasionen av Kuwait kräver skall förstöras.

När det gäller Sveriges insatser är vi beredda att fortsätta det humanitära stödet för att lindra nöden. Jag vill än en gång säga att vi tillhör de största biståndsgivarna. Vi har sedan 1991/92 bistått Iraks befolkning med över 200 miljoner kronor. Biståndet har riktats till framför allt norra Irak, där ca 5 000 byar förstördes under en offensiv från regimens sida. Hälften av dessa byar har nu kunnat byggas upp, framför allt när det gäller vatten och sanitet, vilket Berndt Ekholm också nämnde.

Anf. 30 BERNDT EKHOLM (s)

Fru talman! Naturligtvis har den irakiska regimen ett mycket stort ansvar. Samtidigt måste man konstatera att FN-sanktionerna i det här fallet har varit utomordentligt restriktiva. Vad man än tycker om regimen i Bagdad är konsekvensen efter sex år att det dör 6 000 barn varje månad, på grund av ingenting annat än just sanktionerna. Man kunde i första hand tänka sig att FN försöker att förändra sanktionerna så att de inte slår så hårt mot det irakiska folket, utan träffar regimen. Jag efterlyser fortfarande en annan uppläggning och ett stöd från den svenska regeringen för en förändring av sanktionernas utformning. Samtidigt är det naturligtvis positivt att uppgörelsen nåddes i går. Det kan man bara hälsa med glädje, för det irakiska folkets skull.

Min förhoppning är att det inte stannar vid uppgörelsen, som ju bara omfattar sex månader, utan att den kommer att förnyas så att man kan föra in livsmedel och mediciner. Det är naturligtvis mycket angeläget, och det är också det bästa sättet.

Trots det är situationen så utomordentligt allvarig att bistånd är nödvändigt. Biståndet spelar alltså en mycket betydelsefull roll. Det är riktigt som biträdande utrikesministern säger att det svenska biståndet i huvudsak är koncentrerat till Kurdistan. För övrigt är allt bistånd i huvudsak koncentrerat till Kurdistan. Jag tycker att man kan reflektera över det. Situationen är nämligen mycket värre i södra och mellersta Irak – den del som kontrolleras av den irakiska regimen. Därför är det mycket angeläget att såväl Sverige som FN gör allt som är möjligt att göra för att också bistå de människor som bor i exempelvis Basraområdet vid Gulfen och som vi besökte. Där är situationen mycket allvarig. Jag menar att det är angeläget att regeringen utövar påtryckningar för att vi skall få in bistånd i området.

Det är också väldigt viktigt att det blir enklare för biståndsorganisationerna att få biståndet till Irak. FN:s sanktionskommitté kontrollerar nämligen också FN:s egna organ när det gäller att sända bistånd, liksom Röda korset. Jag har fått veta att det för ett svenskt företag som skulle

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

sälja produkter till Unicef inte räckte med att Unicef har tillstånd av sanktionskommittén. Den svenska regeringen krävde dessutom att detta företag också skulle ha tillstånd. Det bevisar bara hur oerhört rigorösa bestämmelserna är. Det gör naturligtvis att det är väldigt svårt att snabbt nå fram med insatser. Jag tycker att det är angeläget att den svenska regeringen också på olika sätt underlättar för förmedling av bistånd.

När det gäller den sista frågan har jag fått en skrivelse om ett fall, där en irakisk kvinna har fått ett avvisningsbeslut från Invandrarverket. Som vanligt, höll jag på att säga, hänvisar Invandrarverket till trovärdighetsskäl. Det är ganska vanligt att människor som kommer från sådana här länder inte berättar sanningen första gången. De vågar inte göra det. När de sedan ändrar sin berättelse bedömer Invandrarverket att den inte är trovärdig. Jag tycker att det är mycket angeläget att vi tar situationen på allvar när det gäller de asylsökande från Irak.

Anf. 31 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)

Fru talman! När det gäller biståndet till Irak kommer vi noga att följa det som Berndt Ekholm har sagt. Det ligger mycket i detta.

Det har varit svårt att veta om hjälp skulle komma fram till de regimkontrollerade områdena. Det har också varit fråga om säkerhet och sådant. Men det är helt klart att behoven finns. Det är också klart att behoven i norra Irak, dit den internationella hjälpen tidigare har varit starkt koncentrerad, nu är mindre. Det var alltså ett bra påpekande som ligger i linje med vår politik framöver.

När det gäller frågan om asyl för irakier överlämnades de aktuella fallen från Utlänningsnämnden till regeringen i mars månad. Jag räknar med att de nu skall behandlas skyndsamt. Vi måste komma till beslut inom kort, allra senast före sommaren, så att dessa människor inte svävar i okunnighet om sitt öde.

Jag kan också notera att mig veterligen har inget land hittills, oavsett vilka bedömningar man gör av trovärdigheten, sänt tillbaka någon till Irak.

Anf. 32 BERNDT EKHOLM (s)

Fru talman! Det gläder mig att statsrådet visar förståelse för behovet av insatser i de regimkontrollerade delarna av Irak. Situationen är ju mycket allvarligare där än i Kurdistan just på grund av att världssamfundet har koncentrerat sina insatser i norr. Det är därför bra att Irak ges möjlighet att sälja olja och att köpa mat och mediciner. Men det är också mycket angeläget att biståndet till dessa delar av Irak fullföljs.

Så åter till frågan om de asylsökande. Jag har hört att Invandrarverket gjorde en resa till Irak. De reste på den sexfiliga motorvägen från den jordanska gränsen till Bagdad. De vistades i Bagdad, som är en världsstad som många andra världsstäder. Men enligt uppgift var de inte utanför Bagdad. Det är enligt min mening ett stort svaghetstecken om man skall bedöma situationen.

Vi reste i alla fall runt i delar av landet. De kontakter vi fick talade entydigt för att man skall vara försiktig med avvisningar till Irak. Om någon har sökt asyl i ett land är enligt en uppgift jag fick denna asylansökan i sig ett skäl för den irakiska regimen att ta hand om en återvändande person på ett inhumant sätt. Jag tycker att det kan vara en chanstagning att sända hem asylsökande till Irak. Enligt min bedömning är det olämpligt att ändra vår tidigare praxis som säger att om man kommer från Irak får man stanna. Regimen är så impulsiv att det inte går att lita på den.

Jag skulle vilja avsluta med att fråga statsrådet om det inte är fel att ta risker i samband med avvisningar och asylansökningar, dvs. att vi bör vara på den säkra sidan när vi avvisar människor, så att vi verkligen, enkelt uttryckt, har rent samvete.

Anf. 33 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)

Fru talman! Detta gäller människoöden, och det gäller också en regim som vi vet vad den står för. Jag kan därför lova Berndt Ekholm att vi skall iakttä alla försiktigheter, all den varsamhet, all den noggrannhet och allt det omdöme som han efterlyser.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 1995/96:201 om beskattning av moderna dieselbilar

Anf. 34 Statsrådet THOMAS ÖSTROS (s)

Fru talman! Elver Jonsson har ställt följande frågor till kommunikationsministern.

1. Vilka åtgärder är regeringen beredd att föreslå i avsikt att förändra beskattningen av dieselbilar för att på så vis främja fler bränsleeffektiva och miljövänligare bilar på våra vägar?

2. Är regeringen beredd att föreslå höjda skrotningspremier i avsikt att påskynda utskrotningen av omoderna och miljövänliga bilar och därmed bidra till att bilparken i dess helhet blir miljövänligare?

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på interpellationen.

Regeringen har den 25 april 1996 beslutat att tillkalla en särskild utredare för att göra en översyn av vägtrafikens samlade beskattning (dir. 1996:37) avseende både tunga och lätta fordon. Översynen skall koncentreras till vad som är den lämpligaste avvägningen mellan försäljningsskatt, fordonsskatt, energi- och koldioxidskatt i syfte att förbättra den samlade styreffekten med avseende på trafiksäkerhet och miljö.

Utredningen skall också analysera möjligheten att differentiera skatten på fordon med hänsyn till bränsleförbrukningen varvid även bilar-
nas transportkapacitet skall beaktas. Vidare skall utredningen överväga möjligheten att med ekonomiska styrmedel öka utskrotningen av gamla bilar. Utredningens förslag skall ta sin utgångspunkt i de principöverväganden som Kommunikationskommittén (K 1995:01) lämnar i sitt

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

delbetänkande den 15 oktober 1996. Förslagen bör utformas på så sätt att den samlade styreffekten ur trafiksäkerhets- och miljösynpunkt ökar.

Utredaren skall redovisa resultatet av sitt arbete senast den 1 februari 1997. Med hänsyn till att både bilars bränsleförbrukning och utskrotning av gamla bilar skall behandlas av utredningen är jag nu inte beredd att ta ställning till vilka åtgärder som bör vidtas.

Anf. 35 ELVER JONSSON (fp)

Fru talman! Jag tackar skatteministern för svaret. Det är kort, och det är diskret. Möjligen skulle man kunna säga att det för ett nytt statsråd är klädsamt men föga upplysande.

De besked som ges i svaret är att det skall ske analyser och överväganden. Men i sak är det mycket hemlighetsfullt. Jag känner också på mig att skatteministern drar mer åt det skattetekniska hållet och hur styrinstrumentet skall se ut än att ange var regeringen befinner sig i sin tankeverksamhet, dvs. regeringens färdriktning i frågan. Då menar jag både på kort och på lång sikt.

Det är inget tvivel om att det är en stor utmaning att minska utsläppen av t.ex. koldioxid. Det sker ju en försämring av klimatet som är alarmerande och som måste hanteras och begränsas. Därför krävs det kraftfulla insatser, och det krävs mycket snart. Då behövs inte bara enstaka åtgärder. Och vi kan absolut inte klara oss med utredningar som i detta fall ligger trekvarts år fram i tiden, utan vi behöver något på kort sikt.

En princip som skulle vara riktig och som det skulle vara intressant att få statsrådets syn, och rent av support, på är att skattesystemet får en sådan utformning att det gynnar bilar som påverkar växthusgaserna betydligt mindre. I dag är det närmast tvärtom, nämligen att det i fråga om avgasutsläpp är de riktigt bra dieselbilarna som har den tunga beskattningen och att det är de sämre dieselbilarna som gynnas.

En annan sak som inte är oviktig är att den moderna dieselmotortekniken medför en kraftig begränsning av bränsleåtgången som sådan. Det är ju också positivt ur miljösynpunkt. Jag tror att människor som jobbar med dessa frågor och utveckling av bättre dieselmotorer känner dagens straffbeskattning som ett hinder att ytterligare förbättra tekniken. Det borde vara det omvända.

Statsrådet säger inte något om hur regeringen ställer sig till en stimulans genom skrotningsavgifterna. Jag tror att man genom att räkna upp skrotningsavgiften, för att få bort den äldre och från avgassynpunkt riktigt dåliga bilparken, skulle kunna förnya bilparken mycket snabbare. Det skulle innebära många fördelar, inte bara en miljövinst. Det skulle innebära även en insats för svensk bilindustri, som kommer att få det kämpigt. Vi skall naturligtvis inte använda skattetekniken för att gynna en särskild industri. Men det är naturligtvis allvarligt om det också får negativa bieffekter. Jag skulle därför med intresse höra en deklaration från statsrådets sida om regeringen inte skulle kunna tänka sig ett kort perspektiv där insatser sker även om inte de framtida utredningarna är helt klara.

Anf. 36 Statsrådet THOMAS ÖSTROS (s)

Fru talman! Jag delar Elver Jonssons uppfattning när det gäller bilindustrin, att det är oerhört viktigt att vi bedriver en politik som är bra även för bilindustrin. Den är en central del av svensk industri. Totalt sett är det väldigt många människor som är anställda inom den, direkt i industrin och i industrier som är kopplade till bilindustrin.

Det viktigaste är ju att det förs en politik som gör att räntan går ned, att tillväxten kommer i gång och att människor återigen sätter tilltro till framtiden och får råd att köpa sig en ny bil.

Den utredning som jag talade om kommer att se över om det är möjligt att med ekonomiska styrmedel stimulera skrotningarna av gamla bilar. Innan den kommer med sitt resultat är jag inte beredd att uttala mig om hur detta på bästa sätt skulle kunna ske.

När det gäller dieseln står vi inför en genuin målkonflikt. Den handlar bl.a. om koldioxidfrågan, där interpellanten har rätt i fråga om dieselsbilarna. Men det finns också en konflikt när det gäller andra typer av utsläpp. Dieselsbilarna är mer energieffektiva än bensinmotorer. Men de släpper ut tre gånger så mycket kväveoxider som en bensinmotor, och de släpper ut mer partiklar. De cancerframkallande partiklarna i storstäderna kommer till dominerande del från dieselfordon. Frågan är alltså inte så enkel att man kan konstatera att dieselmotorerna är energieffektiva, utan deras utsläpp gör att detta inte är en lätt fråga miljöpolitiskt. Därför är jag inte beredd att utan vidare säga att vi skall stimulera användningen av diesel.

När det gäller frågan om straffbeskattning är beskattningen i dag av lätta dieselsbilar sådan att den jämföras med beskattningen av bensindrivna personbilar om man ser till det totala skatteuttaget. Eftersom beskattningen av bränslet är väsentligt lägre än för bensindrivna bilar tar man ut en högre fordonsskatt just för att få en neutralitet i beskattningen av dessa bilar. Det tycker jag är rimligt.

Jag vet också att det sker en teknisk utveckling. Men den har ännu inte kommit så långt att vi kan bortse från de utsläpp som dieselsbilarna står för om vi tittar vid sidan av koldioxidutsläppen.

Anf. 37 ELVER JONSSON (fp)

Fru talman! Jag tror att det finns litet nyanser mellan mig och statsrådet när det gäller hur lortiga dieselsbilarna är. Historiskt är påståendet helt korrekt, men jag vill påstå att det är en snabb förändring på väg, och en hel del har redan skett. Jag tror därför att vi skall vara något försiktiga innan vi belastar just de moderna dieselsbilarna med för stor skuld också när det gäller partiklar.

Statsrådet säger att om det är möjligt att stimulera fram en förnyelse skall vi naturligtvis göra det. Jag skulle vilja påstå att det rent av skulle gå att säga i kammaren här och nu, eftersom det är klart att man med ekonomiska stimulanser påskyndar skeenden. Det kanske man inte ens behöver utreda. Det handlar mer om tekniken.

Långsiktigt kan man naturligtvis tänka sig en del pigga uppslag i en sådan här interpellationsdebatt. Det är klart att om man tog bort accisen på nya bilar är det en stor poäng. Det handlar om ca 10 000 kr per

Prot. 1995/96:96

21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

fordon, vilket skulle innebära 300–400 kr på den befintliga bilparken. Men visst går det att fundera på ett sådant inslag också.

Jag tror att det är viktigt att här ge signalen att statsmaktens inställning är att förbättrade bilmotorer som har lägre bränsleförbrukning och är mindre miljöskadliga skall ha statsmaktens support. Det vore viktigt att framhålla, och då kanske vi inte behöver invänta en utredning som förmodligen ligger något år bortåt i tiden.

Det som statsrådet säger om hur räntebilden blir och vilken roll det kan spela är också viktigt. Jag tror dock att det vore farligt att villkora denna miljöfråga till svensk ränteutveckling. Vi är väl bägge av den uppfattningen att denna bör justeras nedåt och bli mer gynnsam, men jag tror inte att vi kan koppla samman det här så starkt som jag tolkar det att statsrådet gör.

Jag skulle alltså, fru talman, vilja att statsrådet gjorde ett försök till deklaration som var ett stycke tydligare än det han hittills har sagt. Jag tror att det skulle vara gynnsamt både för att bilindustrin skall kunna göra miljövänliga bilar och för att vi på sikt skall kunna få en förnyad bilpark med betydligt mindre miljövådor.

Anf. 38 Statsrådet THOMAS ÖSTROS (s)

Fru talman! Jag är övertygad om att en bra miljöpolitik kan vara tillväxtbefrämjande för ett land. Vi behöver inte alls villkora miljöpolitik mot budgetsanering på det sättet. Men det är klart att ökade utgifter och sänkta skatter i ett känsligt läge i budgetsaneringen medför tveksamhet och kan ge en ränteeffekt som gör att en stimulans å ena sidan äts upp av en högre ränta å andra sidan.

Jag delar Elver Jonssons uppfattning om att det är viktigt med en ökad nybilsförsäljning. Det är också så att huvudorsaken till den låga bilförsäljningen naturligtvis är den depression som svensk ekonomi har gått igenom. Vi står inför ett läge där vi är på väg att klara hem en budgetsanering. Vi har fått ned räntorna, och människor får en ökad tilltro till framtiden. *Det* är den grundläggande drivkraften för nybilsförsäljning, inte eventuella skatteförändringar.

När det gäller dieselmotorer vill jag också tillägga att de inte bara släpper ut mer av kväveoxider och de typer av partiklar som jag talade om; de är dessutom svårare att rena än bensinmotorer. När det gäller bensinmotorer ser vi en snabb utveckling som det också är viktigt att följa. Det kan vara så att skillnaden mellan dieselmotorer och bensinmotorer när det gäller koldioxiden kommer att minska framöver.

Det jag säger är att det inte i dag är aktuellt att ändra beskattningen av dieselmotorer, just på grund av de andra utsläpp än koldioxidutsläppen som faktiskt också är ett allvarligt problem, inte minst i storstäderna.

Anf. 39 ELVER JONSSON (fp)

Fru talman! Det faktum att det är svårt med denna förbättring får inte hindra att uppläggningsen är sådant att förbättringar upplevs ha statsmaktens stimulans och support. Jag vill tolka det här som att statsrådet med sina förtydliganden ändå inte har polemiserat mot en sådan

tankegång. Jag tycker rent av att frågan väcks om vi kanske behöver en ny interpellationsdebatt efter sommaren. Vem vet – när Thomas Östros har funderat på det här kanske en del av de mer kortsiktiga förslag som jag tror är viktiga, t.ex. att höja skrotningspremierna, skulle kunna dyka upp i budgetpropositionen i september. Det är ju ändå några veckor dit. Jag hyser fortfarande förhoppningar, och i så fall har den här interpellationsdebatten inte varit förgäves.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

10 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

1995/96:200 till utbildningsutskottet

1995/96:202 till jordbruksutskottet

1995/96:230 till skatteutskottet

Skrivelse

1995/96:158 till arbetsmarknadsutskottet

Förslag

1995/96:RR11 till finansutskottet

Motioner

1995/96:Fi102–Fi 105 till finansutskottet

1995/96:So26–So28 till socialutskottet

11 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter

Konstitutionsutskottets betänkanden 1995/96:KU13 och KU34

Finansutskottets betänkanden 1995/96:FiU12–FiU14

Justitieutskottets betänkanden 1995/96:JuU21 och JuU22

Lagutskottets betänkanden 1995/96:LU23 och LU24

Utrikesutskottets betänkanden 1995/96:UU19–UU21, UU23 och UU24

Socialförsäkringsutskottets betänkande 1995/96:SfU7

Utbildningsutskottets betänkanden 1995/96:UbU9 och UbU12

Jordbruksutskottets betänkanden 1995/96:JoU11 och JoU22

12 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Socialutskottets betänkanden

1995/96:SoU15 Vissa frågor om personlig assistans

1995/96:SoU17 Vissa hälso- och sjukvårdsfrågor

Prot. 1995/96:96
21 maj

Utbildningsutskottets betänkanden
1995/96:UbU10 Huvudmannaskapet för gymnasial utbildning, m.m.
1995/96:UbU11 Tillträde till högre utbildning m.m.

Näringsutskottets betänkanden
1995/96:NU20 Vissa kompletteringar till elreformen
1995/96:NU25 Avveckling av bankstödet

Bostadsutskottets betänkande
1995/96:BoU12 Avgifter enligt lagen om allmänna vatten-och avlopps-
anläggningar

13 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 20 maj

1995/96:213 av *Lennart Fridén* (m) till kulturministern
Stöd till blåsarmusik
1995/96:214 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till statsrådet Leif Blomberg
Marknadsföring av alkoholprodukter
1995/96:215 av *Gudrun Lindvall* (mp) till socialministern
LSS-verksamhet i Järna
1995/96:216 av *Gudrun Lindvall* (mp) till jordbruksministern
Jakt på enkelbeckasin
1995/96:217 av *Gudrun Lindvall* (mp) till kommunikationsministern
Miljökonsekvensbeskrivningar för vägbyggen i Stockholms län

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens
snabbprotokoll tisdagen den 28 maj.

14 § Anmälan om skriftlig fråga

Anmälades att följande skriftliga fråga framställdes

den 20 maj

1995/96:447 av *Charlotta L Bjälkebring* (v) till kulturministern
Ungdomsutbyte

Frågan redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 28 maj.

15 § Kammaren åtskildes kl. 15.35.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

/Barbro Nordström

Prot. 1995/96:96
21 maj

*Fel! Okänt
växelargument.*

Innehållsförteckning

1 §	Avsägelse	1
2 §	Anmälan om kompletteringsval till Utrikesnämnden	1
3 §	Meddelande om information från regeringen	1
4 §	Svar på interpellation 1995/96:203 om kostnader för jordskred	1
	Anf. 1 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	1
	Anf. 2 ELIZABETH NYSTRÖM (m)	2
	Anf. 3 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	3
	Anf. 4 ELIZABETH NYSTRÖM (m)	4
	Anf. 5 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	4
5 §	Svar på interpellation 1995/96:204 om Bromma flyg- plats	4
	Anf. 6 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	4
	Anf. 7 BIRGITTA WISTRAND (m)	6
	Anf. 8 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	7
	Anf. 9 BIRGITTA WISTRAND (m)	7
	Anf. 10 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	8
	Anf. 11 BIRGITTA WISTRAND (m)	8
	Anf. 12 Kommunikationsminister INES UUSMANN (s).....	9
6 §	Svar på interpellation 1995/96:188 om finansieringen av kulturhuvudstadsåret	9
	Anf. 13 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	9
	Anf. 14 BIRGITTA WISTRAND (m)	9
	Anf. 15 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	10
	Anf. 16 BIRGITTA WISTRAND (m)	10
	Anf. 17 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	11
	Anf. 18 BIRGITTA WISTRAND (m)	11
	Anf. 19 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	12
7 §	Svar på interpellation 1995/96:183 om Tjernobyl m.m.	12
	Anf. 20 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	12
	Anf. 21 EVA GOËS (mp).....	13
	Anf. 22 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	15
	Anf. 23 EVA GOËS (mp).....	15
	Anf. 24 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	16
	Anf. 25 EVA GOËS (mp).....	16
	Anf. 26 Näringsminister ANDERS SUNDSTRÖM (s).....	17

8 § Svar på interpellation 1995/96:172 om biståndsinsatser och asylfrågor avseende Irak.....	18
Anf. 27 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)	18
Anf. 28 BERNDT EKHOLM (s)	19
Anf. 29 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)	20
Anf. 30 BERNDT EKHOLM (s)	21
Anf. 31 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)	22
Anf. 32 BERNDT EKHOLM (s)	22
Anf. 33 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)	23
9 § Svar på interpellation 1995/96:201 om beskattning av moderna dieslbilar	23
Anf. 34 Statsrådet THOMAS ÖSTROS (s).....	23
Anf. 35 ELVER JONSSON (fp)	24
Anf. 36 Statsrådet THOMAS ÖSTROS (s).....	25
Anf. 37 ELVER JONSSON (fp)	25
Anf. 38 Statsrådet THOMAS ÖSTROS (s).....	26
Anf. 39 ELVER JONSSON (fp)	26
10 § Hänvisning av ärenden till utskott.....	27
11 § Förnyad bordläggning	27
12 § Bordläggning	27
13 § Anmälan om interpellationer	28
1995/96:213 av Lennart Fridén (m) till kulturministern.....	28
Stöd till blåsarmusik.....	28
1995/96:214 av Yvonne Ruwaida (mp) till statsrådet Leif Blomberg	28
Marknadsföring av alkoholprodukter.....	28
1995/96:215 av Gudrun Lindvall (mp) till socialministern	28
LSS-verksamhet i Järna.....	28
1995/96:216 av Gudrun Lindvall (mp) till jordbruksministern.....	28
Jakt på enkelbeckasin.....	28
1995/96:217 av Gudrun Lindvall (mp) till kommunikationsministern Miljökonsekvensbeskrivningar för vägbyggen i Stockholms län.....	28
14 § Anmälan om skriftlig fråga	28
1995/96:447 av Charlotta L Bjälkebring (v) till kulturministern.....	28
Ungdomsutbyte	28
15 § Kammaren åtskildes kl. 15.35.	29